

DISPUTATIO THEOLOGICA
ANGELOGRA-
PHIAM

Tàm *Generalem* quàm *Specialem* adumbrans.

Quam
Auspice S. S: tã & individuâ Trinitate,

In Regia Aboënsi Academia,

SUB PRÆSIDIO

Plurimum Reverendi, Praclarissimi & Excellentissimi Viri

D. M. NICOLAI LAUR: Ny-
COPENSIS, S. S: tæ Theol: Profess: pub: eximij, Pa-
storis in Sagu vigilantissimi, nec non Magnifici p. t. Rectoris,
Præceptoris & Meccenatis sui omni honoris cultu jugiter
prosequendi,

Publicè ventilandam exhibet

PETRUS LAURENTII FABRICIUS

Nycopiâ Svecur',

*Ad diem 20. Maij horis antemeridianis in Auditorio
Majori Anno 1656.*

A B O Æ

Excusa â PETRO HANSONIO, Acad. Typog.

08W

Admodum Reverendo & Nobilissimo in Christo Patri ac Domino,

DN. JOHANNI M: Eliogwist

Gotho, S.S. Theol: & Phil. Doctore celeberrimo, & amplissimæ Dioceseos Stregnensis Episcopo longè dignissimo, ibidemq; Regij Gymnasij Ephoro eminentissimo. Mecænati Patronoq; meo magno omni obsequiorum & Reverentia cultu æternum prosequendo.

N E C N O N

Plurimum Reverendus & Praclarissimis VIRIS,

DN. M. ANDRÆ M. JULINO, Pastori Ecclesiæ Nycopinæ occidua vigilantissimo, districtusq; adnexi Præposito gravissimo; Mecænati, Evergetæ ac promotori cultu indesinenti & prono obsequio suspiciendo.

DN. M. ERICO O. Enhörnao, Ecclesiæ ibidem Orientalis Pastori meritisimo, Ecclesiarumq; circumjacentium Præposito attentissimo; Promotori suo omni animi promptitudine observando.

Ut &

Reverendo plurimum, Clarissimis, Præstantiss: & humaniss: Viris

DN. M. LUCÆ O. GADDIO, Pastori in Bålinge comendatissimo ut olim Præceptori auctoriq; salutis meæ fidelissimo; ita nunc promotori meo jugi observantiæ zelo devenerando.

DN. M. OLAO P. FORSIO, Scholæ Nycop. Rectori ferventiss: ut Præceptori meo quondam Charissimo ita nunc promotori meo ætatem suspiciendo.

DN. ANUNDO B. Verbi Divini Symmystæ Ecclesiæ Nykopenis ad hoc eidentem impigerimo, ob amorem mei liberalitatemq; sæpius mihi exhibitam multis nominibus appellando.

DN. ZACHARIÆ O. Stenur V. D. in Ecclesia Nykopensi orientali Præconi longè assiduo, fautori meo semper observando.

DN. ERICO J. THUVÆO, Ecclesiæ Dei in Thuna V. D. ni Comministro perindustrio, fautori & amico meo Syneerè dilecto.

Exercitium hocce Theosophicum in acceptorum beneficiorum memoriam & ulteriorem promotionis spem submisit, officiosè ac amicè dedicat & offert

P. L. Fabricius

DE ANGELIS
THESIS I.

Angelographia Sacra exhibet nobis Angelorum theoriam tum *generalem* tum *Specialem*.

II: In theoria generali tria veniunt probè perpendenda, v. z. Angelorum *Existentia*, *Essentia* & *Divisio*.

III: Quod attinet *existentiam* Angelorum, nesciendum non est, quod Sadducæi olim negarint Angelos esse. Act. 23. 8. hodieq; negent Epicuræi. Dari tñ. Angelos certum est 1. Ex *testimonijs Scripturæ*, tum V:ris Testamenti, ut Psal. 91. 11. *Angelus* suis mandavit de te ut custodiant te in omnibus viis tuis. Psal. 104. 4. Qui facis *Angelos* tuos Spiritus & ministros tuos ignem fulgentem; tum N. T:ti, ut Math. 18: 10. *Angeli* eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei qui est in cœlis. Luc. 12: 8. & 9. Qui confessus fuerit me coram hominibus, & filius hominis confitebitur eum coram *Angelis* Dei.

IV: 11. Ex *apparitionibus Angelorum* factis 1: in V: T: o ut Adamo & Evæ, Gen: 3: 24. Abrahamo, Gen: 18: 2. confer Heb. 13: 2. Lotho, Gen: 19: 1. Jacobo, Gen: 32: 1. Tobiaë juniore, Tob. 5. 20. 2: in N: T: ut Josepho in somnio, Mat: 1: 20. Zachariæ Sacerdoti, Luc: 1: 11. Mariæ matri salvatoris Christi Luc: 1: 28. Pastoribus Berlehemiticis, Luc. 2. 9. Christo tum in deserto Mat. 4. 11, tum in horto, Luc. 22. 43. Mulieribus ad sepulchrum Christi digressis, Luc: 24: 23. Joh. 20: 12. Discipulis in ascensione Christi ad cœlos,

Act: 1: 10. Cornelio Centurioni, Act: 10: 3. Petro in carcere, Act: 12: 7.

V: *Essentia Angelorum* definitione patet, quæ talis est: *Angeli sunt Spiritus sive essentia Spirituales, à Deo creatore omnium in bonitate, veritate, excellenti intelligentiâ & virtute conditi: ut creatorem celebrent, homini inserviant & aternâ felicitate fruantur.*

VI: In hac definitione duo veniunt expendenda, *Definitum* v. z. & *Definitio*. Circa Definitum considerabimus 1. *Etymologiam*. Angelus dicitur hebraicè Malách, quæ vox signat legatum, nuncium. Græcè dicitur ἄγγελος ab ἀγγέλλειν. i. e. nunciando vel annunciando, notatione desumptâ ab officio, quia Deus utitur horum ministerio, non quidem ex necessitate, sed ex liberrima voluntate, ad aliquid hominibus nunciandum. Undè liquet nomen Angeli non naturæ sed officij esse.

VII: 11. *Homonomiam*: Vox Angeli accipitur in Scriptura 1. ἰσχυρὸς de Angelo increato filio Dei, qui patris legatus fuit & ante & post incarnationem, undè etiam appellatur Exod: 14. 19. Angelus Dei. Malach: 3, 1. Angelus fœderis sive testamenti. 1. Thes: 4. 16. Archangelus, quia reliquorum omnium Angelorum princeps est. 2. μεταφυσικὸς de Ministris Ecclesiæ, vel etiam de quibusvis hominibus, qui alijs verbum Dei, instar legatorum Divinorum annunciant, Job: 33. 23. Esa: 33. 7. Malach: 2: 7. Apoc: 2. 1. 3. κρυπτός de Spiritibus creatis tum bonis tum malis, cujus significationis exempla sunt in scripturis ubivis obvia. Et in hac postrema significatione accipitur nomen Angeli hoc loco. Observanda hic *regula* contra Photinianos: Quando in S. Scriptura fit mentio talis Angeli, cui vel nomen Jehovæ, vel divina opera & divinus cultus tribuitur, tum intelligendus est æternus Dei filius, princeps militiæ cæles

cælestis, Angelorum omnium Dominus, Basilii lib.
2. contra Eunomium.

VIII. III. *Synonomiam*: Et sic dicuntur Angeli, res-
pectu 1. essentia; *Spiritus*, Luc: 24: 39. quia carnem & ossa non
habent. 2. Qualitatis; *Astra Matutina* Job: 38: 7. quia naturæ
sunt purissimæ & lucidissimæ. 3. Potentiæ; *Principatus, pote-
states, dominationes, throni, imperia*. Rom: 8: 38. Eph: 1: 21:
cap. 3: 10. coll. 1: 16. 4. Officij, *Messores*. Math: 13: 39. Quia in
extremo die messem ex agro Domini demetent. 5. Effecti,
flamma ignis, Heb. 1: 7. quia impios instar ignis absumunt.
Item *Zeraphim*, quod amore Dei & hominum flagrent.
6. Formæ apparitionū; *Cherubim*, quod formæ ut plurimū
allata appareant, Gen: 3: 24. Quo respectu etiam viri & vi-
ri Dei dicuntur, Gen: 18: 2. Quod in forma viri apparere
soleant.

IX; Definitio specialiter sic dicta constat genere &
differentia specifica. Genus est *Spiritus*; Vox *Spiritus* bifariā
sumitur: 1. est idem quod corpus tenue & subtile, quo sen-
su ventus vocatur *Spiritus*, Joh. 3: 8. 2. Significat id quod est
expers materiæ, atq; sic *Spiritus* est idem quod substantia
immaterialis vel incorporea, vel res non habens carnem
& ossa, ut Christus ait Luc. 24: 39. Et juxta hunc sensum
Angeli dicuntur *Spiritus* seu essentia; *Spirituales*. Id quod
probatur 1. *Scriptura dictū* Psal. 104: 4. Luc: 11: 24. Heb: 1:
14. 2. *Argumento à minori*: Anima hominis est *Spiritus*,
Luc: 23: 46. Ergo etiam Angeli.

X: Hinc fluunt sequentia axiomata: 1. *Angeli sunt
substantia Spirituales, verè & realiter subsistentes*. Quia
Angelis tribuuntur actiones, quæ non nisi substantiis ve-
rè subsistentibus competunt, quales sunt: Deo assistere;
Deum laudare; In veritate persistere; corpora assumere;
apparere &c.

XI: II. *Quot sunt Angeli, tot sunt diversa essentia angelica seorsum subsistentes.* Quia quilibet eorum suam habet completam essentiam, quæ pars essentialis alterius substantiæ non est. Quo distinguitur Angelus ab anima rationali hominis, quæ & ipsa est substantia spiritualis, sed incompleta, quia essentialis pars hominis est.

XII. III. *Angeli sunt incorporei.* Quod probatur 1. Ex Spiritus appellatione. Spiritus autem & corpus sunt opposita. 2. Ex materiæ negatione. Luc. 24. v. 39. Spiritus n. & materia opponuntur. 3. à corporum affectione. Corpus potest videri, palpari, &c. Angeli v. non.

XIII. IV. *Angeli sunt Spiritus finiti;* Quia sunt creati. Observandum hic quod Finitas sit duplex vel 1. *Essentialis*, quâ creatura certis essentiæ terminis circumscribitur; vel *Localis*, quæ infert quantitatem, & solis corporibus naturalibus competit. Illa non hæc in Angelis locum habet.

XIV. Differentia specifica desumitur 1. *A causa efficiente procreante*, quæ est Deus Trinus, qui Angelos creavit; Quod probatur (1.) Scripturæ dictis, Psal. 104: 4. Heb. 1: 7. Joh. 1: 3. Coll. 1: 16. (2.) Ratione: Quia præter Deum nihil est increatum & æternum; Ille v. Solus est *divinus* & *eternus*, à se ipso existens, à quo omnia dependent.

XV. 2. *Ab adjunctis qualitatibus*, cujusmodi sunt: 1. *Bonitas.* Omnes enim Angeli initio à Deo boni sunt creati, quia Gen: 1: 31. vidit Deus cuncta quæ fecerat, & ecce erat bona valdè. Quæ verba etiam ad Angelos pertinent, qui à Deo quoq; sunt creati. 2. *Veritas.* In hac etiam omnes Angeli initio à Deo sunt conditi. Quod asserit Christus ipse Joh: 8. 44. Diabolus, inquit, homicida erat ab initio, & in veritate non stetit. Ergo Diabolus in veritate creatus fuit, sed in ea non permansit. 3. *Sanctitas.*

Quæ

Quæ omnibus etiam Angelis à Deo in creatione fuit indita; Quod inde constat 1: Quia Math: 25. 31. appellantur Sancti, 2: Quia Diaboli in Sanctitate iustitia & innocentia non permanserunt, ut liquet ex 2. Pet. 2: 4. & Epist. Judæ v. 6. ubi dicuntur Angeli mali nō servasse τὴν ἐαυτῶν ἀρχήν, suum principatū, sed reliquisse suum domicilium.

XVI. 4: *Intelligentia*, quā sciebant Angeli quid bonum quid malum, quid eligere, quid fugere deberent, Math: 24: 36. De die a. illa & hora nemo scit, ne quidem Angeli coelorum, sed solus Pater. Quibus verbis denegatur quidem Angelis cognitio finis hujus mundi, sed permagna interim aliarum rerum cognitio & intelligentia ipsidem tribuitur.

XVII. Est autem *Intelligentia* seu *scientia Angelorum* quadruplex: 1. *Concreata* seu *naturalis*, quam habent à Deo in primæva creatione ipsorum naturæ inditam. 2. *Sam: 14: 20. 2. revelata* seu *Supernaturalis* quia angeli multa ex revelatione Dei cognoscunt. Sicut dicitur de bonis Dan. 8: 19. Et de malis, Mar: 1: 24. 3. *Acquisita* seu *experimentalis*, quam Angeli per experientiam & observationem eorum, quæ à nobis fiunt, sibi acquirunt. Hæc cognitione nōrunt recipiscentiā piorum Luc. 15: 10. 4. *Beatifica* seu *singularis*, quæ Angelis bonis propria est, & consistit in beatifica Dei contemplatione & fruitione coelestis gaudij Mat: 18. 10. Hinc pullulat sequens porisma: *Angelorum intelligentia & cognitio est finita, non infinita.* Quia 1: ignorant diem novissimum, Math: 24. 36. 2. ignorant cogitationes cordium. Nam solus Deus est *καρδιω γινώσκων*, 1. Reg. 8. 39. 3. ignorant futura contingentia. Ignorârunt n. futurū suum ipsorum lapsum. Deus autem solus novit futura, Esa: 41: 23. 4. Leguntur & ignorasse Evangelij propagationem ad gentes Eph. 3: 9. & 10.

XVIII.

XVIII: 5: *Libertas voluntatis*. Quâ Angeli bonum vel malum eligere vel repudiare potuerunt absq; coactione. Atq; ita voluntas Angelorum fuit mutabiliter bona creata; Nam poterat ad utramq; partem vel ad bonum vel ad malum se flectere, ut eventus ostendit. Quidam n. Angeli in bonitate perstiterunt; quidam v. â Deo defecerunt. Joh: 8: 44. 2. Pet. 2. 4. Epist. Jud. v: 6.

XIX: 6: *Potentia*, quæ colligitur 1. *Ex appellationibus & titulis Angelorū*. Appellantur n. principatus, potestates, virtutes, dominationes ac throni, Rom: 8. 38. Eph: 1: 20. Coll: 1: 16. Sic vocatur Angeli virtutis Christi, 2. Thess: 1: 7. 2. *Ex admirandis eorum operibus & effectis*. Nam 2. Reg. 19: 35, legitur unus Angelus in exercitu Senacheribi una nocte confecisse centum & octoginta quinq; millia hominum. *Notæ*: 1. *Potentia Angelorum licet maxima sit, certis tn. limitibus est definita & circumscripta, quia provenit ab essentia finita*. 2. *Bonorum Angelorum potentia longè major est potentia malorum*.

XX: 3. Desumitur *Differentia* â fine creationis Angelorum, qui *triplex* est; alius est respectu Dei, ut hymnis eū celebrent. Psal. 103. 20, Psal. 148: 2. Esa: 6: 3. alius respectu hominum, ut iisdem inserviant, Psal. 91: 11. Psal. 14. 8. Heb. 1: 14. alius respectu *Ipsummet*, ut æternâ felicitate fruantur. *Hactenus de essentia Angelorum sequitur distributio*.

XXI: *Divisio* angelorum creatorum est in *bonos & malos*, desumpta ab *adjunctis*; quamvis n. omnes Angeli fuerint boni ratione ortus ac primævæ originis, attamen ratione eventus non omnes boni permanferunt, quia in veritate non steterunt, Joh. 8. 44. Qui itaq; originem suam servarunt boni, qui v. ab eadem defecerunt, mali facti sunt, Joh: 8. 44. 2. Pet. 2: 4. Epist. Judæ v. 6.

XXII. *Generali Angelorum theoriâ ad unibilicum perductâ, ordinis ratio flagitat, ut ad specialem de Bonis Angelis consideranda*

derationem properemus, in qua duo notanda veniunt ονομα-
τολογία & περιγραφολογία.

XXIII. Ονοματολογία continet nomina bonorum An-
gelorum, quæ sunt 1 Generalia, ut quando nominantur 1 Fi-
lij Dei, Job. 1: 6. cap. 2: 1. cap. 38. 7. Quia creati sunt ad imagi-
nem Dei, in ea ex gratia confirmati & in filios adoptati. 2
Dij, 1 Cor. 8: 5. propter dignitatem & officium divinum, quod
in defendendis pijs sustinent. 3 Angeli lucis, propter æternæ
gloriæ fruitionem, 2 Cor. 11: 14. 4 Angeli electi, propter glo-
riosam in bonitate concreata confirmationem, 1 Tim. 5: 21.
5 Cherubim, propter apparitionis qualitatem, quia in for-
ma pulcherrimorum juvenum apparere solent, Gen. 3: 24.
Ezech. 10. 1. 6. Seraphim, propter amorem ardentem, quia
ardent amore Dei & Ecclesiæ. Esa. 6: 2. 7 Custodes & vigiles,
propter ministerium, quia pios custodiunt, Dan. 4: 10. 8.
Flamma ignis, propter effectum metaphoricum, quia impi-
os instar ignis absumunt, Heb. 1: 7. 2: Singularia, qualia sunt
1 Gabriel Dan. 8: 16. Luc. 1: 9. & significat virtutem Dei. 2.
Raphaël Tob. 12: 15. Quæ vox dicitur à medendo, quia mis-
sus erat ad medendum cecitati Tobiae senioris. 3 Michaël,
Dan. 10: 13. Quis sicut Deus. Hinc statuunt Theologi hoc no-
men soli filio Dei tribui, qui solus est par & æqualis Deo.

XXIV. περιγραφολογία exhibet ipsam definitionem, quæ
talis esto. Bonus Angelus est spiritus à Deo creatus, qui in verita-
te in quâ creatus erat obedienter permanens, jam confirmatus, Deum
laudat, hominibus pijs inservit, & æternâ felicitate perfruitur.

XXV. Hæc Definitio resolvitur in 1 Genus, quod est spi-
ritus, de quo superius. 2 Differentiam Specificam, quæ desu-
mitur 1: A Causa efficiente, quæ est Deus unus in essentia &
Trinus in personis, qui illos creavit, non ex ipsâ essentia Di-
vinâ, sic n. Dii essent, neq. etiam ex rudi & indigestâ mole, sic
n. corporei essent, sed ex nihilo virtute omnipotentiae suæ.

XXVI. 2 *A Differentia formali, quæ consistit: 1 in stabili concreata integritatis perseverantia.* Boni n. Angeli in primæva bonitate & veritate perstiterunt; Deoq; constanter adhæserunt. 2 *in gratiosa in bono confirmatione.* Angeli n. boni in primigenia Sanctitate ita confirmati sunt, ut nunquam deficere possint & peccare; Id quod probatur: α: *à bonorum Angelorum appellatione.* Nam 1. Tim. 5: 21 dicuntur Angeli electi. Sicut igitur electi in vitæ æternæ non possunt excidere gratiâ Dei; ita neq; Angeli boni amplius labi & à Deo deficere possunt. β: *Ex perpetua & constanti voluntatis divinæ impletione.* Angeli n. boni constanter atq; semper implent voluntatem Domini. Sicut Christus in oratione Dominica ait, Math: 6: 10: Fiat voluntas tua sicut in cœlo, sc. ab angelis bonis, ita & in terra, sc. ab hominibus pijs. γ: *à beatorum hominum & Angelorum bonorum conformitate.* Quemadmodum n. nos in vitæ æternæ erimus *ἀναμάρτητοι*, h. est, ab omni peccato & labe immunes; ita etiam boni Angeli, quibus similes erimus, Math: 22: 30. 3 *in perpetua beatitudinis perfruitione.* Math. 18: 10, Angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei, qui est in cœlis. Hic per *visionem Dei*, tota Angelorum beatitudo innuitur, cujus potissima pars in perfectissima & suavissima Dei visione consistit.

XXVII: 3: *Ab Effectis seu officijs bonorum Angelorum, quæ commodè revocari possunt ad duo capita principalia, vel in ordine ad Deum vel ad homines.*

XXVIII: *Deo inserviunt duobus modis: 1: ψαλμοδια, h. e. laudibus & hymnis eum glorificando; Quia eum ejusq; majestatem Divinam & gloriam sine intermissione collaudant.* Esa: 6: 2 Job: 38: 7. Luc. 2: 13. Apoc. 7: 11 & 12: 2: *λεωτοργια, h. e. ministerio mandata illius fideliter exsequendo.* Hinc dicuntur *λεωτοργοὶ τοῦ Θεοῦ*, h. e. ministri Dei facientes voluntatem ejus. Psal. 103: 20.

XXIX: *Angeli boni ministrant Deo dupliciter: 1. In foro poli,* quia stare dicuntur coram Deo; quâ pphasi perpetuum Angelorum, quod Deo præstant, ministeriū denotatur, 1. Reg. 22: 19. Esa: 6: 1 & 2. Dā: 7: 10. Apoc. 7: 11. 2 *in foro soli,* idq; triplici respectu: 1 *Ut legati Dei voluntatem annunciantes hominibus,* ijsq; vel *vigilantibus* ut Manoæ Judic. 13: 3. Danieli Dan: 9: 21. Zachariæ Luc: 1: 17. Virgini Mariæ Luc: 1: 28. vel *dormitentibus,* ut Jacobo Patriarchæ Gen: 28: 12. Josepho Matth: 2: 13. 2 *Ut milites contra Satanam ejusq; Angelos pugnantes.* Apocal: 12: 7. Hinc appellantur *Machanaim* i. e. Castra Dei, Gen. 32: 2. Fortes heroës, Psal. 103: 20. Exercitus cœlestes Luc: 2: 13. 3 *Ut vindices.* Quia vindictam Divinam exsequuntur, pœnam paternam electis, severissimam v. reprobis infligendo. Sic Angelus Jehovæ paternè castigavit Davidem, quòd populū sibi subditum numerari curaverit, perdendo ē populo peste septuaginta millia virorum, 2 Sam. 24: 16. Contra v. severissimam Dei vindictam exsecutus est in Sodomitanos cives, Gen: 19: 13. In senacheribum & exercitum ejus 2. Reg. 19: 35. In Herodem, quòd sibi divinum honorem tribui pateretur Act 12: 23.

XXX: Huc pertinent officia, quæ exhibent aeterno filio Dei Christo Domino, etiam quatenus Θεός & ὁ πῶς est & caput Ecclesiæ, & sic inserviunt illi dupliciter: 1 *λατρεία* h. e. religioſo adorationis cultu. Angeli n. boni adorarunt Christum in statu exinanitionis in ecclesia militante, Heb. 1: 6; in statu exaltationis in ecclesia triumphante Philip. 2: 9. & 10. Apocal. 5: 11 & 12. 2: *λειτουργία* id est ministerio. Nam Angeli boni ministrarunt Christo 1 *in nativitate,* Luc. 2: 9. 2. *in infantia ejus,* & mandarūt Josepho, ut cum puerulo Jesu in Ægyptum fugeret, Math. 2: 13. 3 *in officio,* cum tentatus ā satana gloriosè eum vicisset Math. 4: 11. 4 *in passione* Luc: 22: 43. 5. *in resurrectione* Math. 28: 2. 6 *in ascensione ad cœlos,* Act:

1: 10. 7 Ministrabunt ei in glorioso ad extremum iudicium adventu, Math: 25: 31.

XXXI. *Hominibus varia præstant officia, idq; in statu triplici:* 1: *In statu Ecclesiastico,* sic juvant & promovent doctrinæ coelestis tam legalis quam Evangelicæ puritatem. Lex n. data est per Angelos. Act. 7: 53, accepistis legem in dispositione Angelorum, id est, per ministerium angelorum. Similiter Evangelium in N. T.^o ministerio Angelorum revelatum est hominibus. Sic Angelus Domini annuntiavit Mariæ virgini Evangelium de Christi incarnatione Luc: 1: 31. Informavit Josephum de conceptione Christi ex Sp. Sancto Math; 1: 20. Annuntiavit Pastoribus natiuitatem Christi, Luc: 2: 10 & 11. Informavit mulieres de resurrectione Christi, Marh: 28: 6. Admonuit Apostolos è carcere eductos ut docerent Evangelium de Christo Act. 5: 20. Delectantur etiam hominum peccatorum poenitentia Luc: 15: 10. ijsq; ad salutem ministrant, Heb. 1: 14.

XXXII: 2: *In statu politico.* Sic præsto sunt Regibus tum defendendo à vi externa, tum Salutaria monendo. Sic Angelus Domini Regem Ezechiam & totum regnum Iudæorum à Senacheribi superbissimi tyrannide liberavit, & in castris Assyriorum una nocte centum octoginta quinq; millia hominum trucidavit, Esa: 37: 36 & 37. Similiter aulam Persicam adversus Diaboli tyrannidem custodivit, Dan: 10: 13.

XXXIII. 3: *In statu Oeconomico.* Sic Singulis pijs adsunt 1. *In vite ingressu,* quando sunt parvuli, Math. 18: 10. 2, *In vite progressu,* quando sunt adulti. Sic inserviunt pijs 1. *In genere,* eos custodiendo, Psal. 91: 11. 2 *in Specie & quidem varijs modis* α: *Pios in via comitando.* Gen. 32: 11 & 12. Exod. 33: 1: 2. Tob: 5: 15. β: *fortunas ipsorum muniendo.* Job. 1: 10. γ: *Coniugia ipsorum promovendo,* Gen. 2: 14: 7. Tob. 7. 12. δ: *mala culpa*
aver-

*avertendo. Sic Apocal. 19: 10, avertit Angelus idololatriam, Num: 22: 12 impedit ne Bileamus malediceret populo Dei. 6: A malis pœna custodiendo, ne iisdem opprimantur, sed ut sub patrocínio eorum ab omnibus malis & periculis tuti sint atq; immunes. Psal. 34: 8. Id quod plurimis exemplis demonstrare facilimum est: Sic Angel⁹ Domini libera-
vit Lothum ex incendio Sodomorum, Gen: 19: 12. Custodivit tres Danielis socios Sadrach, Mesach⁹ Abednego in media ignis arden-
tis flamma, in fornace babylonica, in quam jussu Nabucoda-
nosoris conjecti erant, Dan: 3: 23 & 24. Conclussit ora leonum, ne nocerent Danieli in foveam leonum projecto Dan: 6: 22. Eduxit Apostolos è carcere Act: 5: 19. Similiter eduxit Petrum è carcere, eumq; liberavit à morte, quam ipsi inferre voluit Herodes, Act: 12: 7.*

XXXIV: 3 *In vita egressu quando sunt morti vicini, Sic moribundos confortant, sicut Christum in horto agonizantem Angeli de coelo confortarunt Luc. 22: 43. & animas eorum à corpore separatas in sinum Abrahamæ deportant, Luc: 16: 22. Et tandem in illustri adventu Christi congregabunt omnes electos in unum, Math. 24: 31. Mar. 13: 27. Et ab illis segregabunt impios & reprobos & in sempiternum ignem projicient. Mat: 13: 41, 42, 49, 50. Nos hic pedem figimus & ad Angelorum malorum theoriâ pergitur.*

XXXV: 2: *In theoria de angelis malis duo veniunt notanda: ὁνοματολογία & πρᾶγματολογία. ὁνοματολογία exhibet 1: Etymologiam, Diaboli dicuntur Angeli ab adjuncto officio, ad quod ab initio conditi erant; mali v, ab adjuncta qualitate prava, quam liberè sibi attraxerunt.*

XXXVI: 2: *Synonymiam, quæ complectitur nomina tum propria tum figurata. Nomina propria sunt rursus duplicia Communia vel Singularia. Communia sunt desumpta iâ*

natura & essentia Angelorum, ut quando Diabolus absolute dicitur Spiritus Mar: 9: 20. 2. à Causa efficiente, ut quando dicitur Spiritus Domini 1 Sam. 16: 16. 3. ab adjunctis qualitatibus per malitiam contractis, ut quando vocatur Spiritus malus, 1 Sam: 16: 14. Math: 13: 19. Angelus crudelis Proverb: 17: 11. Angelus Satanæ 2 Cor: 12: 7. Spiritus immundus Luc: 11: 24. Belial 2 Cor: 6: 15. 4. à qualitatibus per creationem concessis, ut cum dicitur fortis à potentia Luc: 11: 21. 2. δ' αὖ μωρὰ scientiā Math. 8: 31. 5. ab effectu, ut cum dicitur Satanasi. e. adversator s. filiorū Dei 1 Tim: 5: 14. Diabolus i. e. calumniator Joh. 8: 44. Deus hujus seculi 2 Cor. 4: 4. Princeps hujus mundi Joh. 12: 31. Rector mūdi tenebrarum hujus seculi Eph. 6: 12. Tentator Mat: 4: 3. Homicida Job: 8: 48. spiritus mendax 1. Reg: 22: 22. Spiritus fornicationis Osee 4: 12. spiritus vertiginis Esa: 19: 13. Singularia sunt; Asmodæus i. e. proditor Job: 3: 8. Beelzebub Mat. 12: 24. h. e. princeps muscarū i. e. dæmoniorum, quod nomen ab idolo Accaronitarum accipit 2 Reg. 1: 2. Nomina figurata desumpta sunt vel ab hominibus, ut cum dicitur venator, Psal. 91. 7. vel à brutis, ut quando appellatur leo rugiens 1 Pet. 5: 8. Draco magnus & serpens antiquus Apoc. 12: 9. volucris Luc: 8: 5. Scorpium Luc: 10: 19. Lupus Joh. 10: 12.

XXXVII: πρῶτος λόγος continet definitionem realem quæ talis est: *Angelus malus seu Diabolus est Spiritus à Deo creatus, qui à veritate, in quâ creatus erat, liberâ voluntate desciscens, Dei hominumq; adversarius factus est, atq; eternis vinculis ad judicium reservatur.*

XXXVIII: Hæc definitio resolvitur in Genus & differentiationem. Genus est spiritus, ut superius dictum est. Platonici tñ. statuerunt Diabolos constare corporibus aëreis, quæ pro arbitrio velut nubes vento flante in varias formas excitant, contrahunt & extendunt, sed refutantur apertissimis Scripturæ testimonijs, quæ luculenter ostendunt eos Spiritus esse

esse. Psalmo 104. 4. Luc. 11. 24. 1 Sam. 16. 14. & Eph. 6. 12 appellatur *πρωμαρχία τῆς σωματίας*.

XXXIX. *Differentia* delumitur i: à *causa efficiente*, qui est D. T. O. M. Qui omnes Angelos creavit & quidem bonos & perfectos, nam à bono & perfecto nil nisi bonū & perfectū, sicut Moses testatur Gen. 1. 31. 2: à *forma* quæ consistit 1. in *Culpa Diaboli*, quā factus est *malus*, quæ est libera à Deo per enorme ali quod peccatū deficientia. Diabol⁹ n. bonus & integer à Deo ab initio conditus fuit, sed proprium suum domicilium relinquens i. e. à veritate, justitiā, bonitate & integritate creatā, liberā & spontaneā sua voluntate deficiens, factus est *malus*. Unde patet malitiā Diaboli ortū suum habere non ex creatione sed de generatione sive depravatione, sicut Joh. 8. 44. Christ⁹ ait de Diabolo: Diabol⁹ in veritate nō stetit, ergo in veritate initio creat⁹ fuit. 2. Pet. 2. 4. Deus Angelis peccantib⁹ non pepercit, sed catenis caliginis detrusos in carcerem tradidit in iudicium reservari. *In hoc Scriptura dicto quoniam asseruit Angelos peccasse, ac propterea à Deo punitos esse, ultrò sequitur eos initio malos creatos non fuisse. Quia cujus Deus est ultor, ejus non est author, ut inquit præclare Fulgentius.* 2 in *pœna*, quā Diabolus factus est *misericors*, quæ duplex est *Privativa* & *Positiva*. *Privativa* quā Diabolus per lapsum amisit *bona* i. *Naturalia* & *concreata*, ut α: *Bonitatem*, sicut n. Diabolus à Deo initio bonus conditus fuit Gen. 1. 31; ita à Deo deficiens *malus* est factus. Unde *Cacodæmon*, *malus dæmon* & *malus spiritus* appellatur. β. *Veritatem* Joh. 8. 44. γ. *Sanctitatem, justitiam* & *innocentiam*. Quemadmodum n. Diabolus ante lapsum erat sanctus, justus & innocens; ita nunc post lapsum factus est corruptus & injustus. Unde etiam Eph. 6. 16 appellatur nequissimus. δ: *Libertatem arbitrij ad bona*. Nam voluntas Diaboli post lapsum tantum ad mala immutabiliter est determinata, ut tantum ea quæ mala sunt &

Deo

Deo displicent, mente probare & voluntate eligere possit.
2. *Supernaturalia*, ut a: *Gratiam Dei*. Unde Jacobi 2. 19. dicuntur Dæmones credere & contremiscere sz ob iram Dei.
b: *fruitionem vite aeternae seu gaudij coelestis*, Luc. 10: 18. Apocal. 12: 8 *pœna Diaboli Positiva* consideratur vel respectu 1. *vita præsens* & sic à facie Dei est abjectus & in tartarum detrusus 2 Pet. 2: 4. Epist. Jud. v. 6. 2. *Vita futura*, atq; sic in abyssu, h: e: in profundissimum infernum projicietur, ubi longè atrocioribus supplicijs atq; tormentis, quàm nunc torquetur, subiiciendus erit. Luc. 8: 31. Mat. 8: 29. cap. 23: 41. Apocal. 20: 10.

XL; 3 Desumitur *Differentia* ab effectis seu studijs Diaboli. Quæ considerantur vel respectu Dei vel respectu hominum. Opera Diaboli respectu Dei sunt 1. *Deum calumniari, mendacij invidiamq;* arguere G: 3: 5. 2. *Blasphemias in Deum eiaculari*. Sicut n. boni Angeli Deum laudant; ita contra Angeli mali eum blasphemant, sicut de damnatis dicitur Apoc. 16: 10, 11. 3. *Voluntatem & gloriam Dei impedire*. Dan: 10: 13. Apocal. 12: 7.

XLI: Opera Diaboli respectu hominum considerantur vel 1. *γενικῶς*, & sic rursus *bisariam* 1. respectu piorum, atq; sic Diabolus homines pios α: *Tentat* idq; tum *internè*, pestilentes & Deo adversas cogitationes cordibus illorum inspirando, ut eos ad omnis generis peccata inclinet; tum *externè*, multiplicia objecta illis proponendo, affectumq; eorum commovendo, ut eos facilius seducat. Id quod probatur exemplo Eve Gen: 3: 1 & seqq. Christi Mat. 4: 3. Pauli, 2 Cor. 12: 7. β: *Accusat* quotidie coram Deo Job: 1: 11. Apocal. 12: 16. γ: *Onerat & cruciat*, idq; α: *verbis*, ut quando Satan as ministerio hominum impiorum, vel Sanctorum Dei virorum officium calumniando blasphematur, ut cum Pharisei & Scribæ Christum vocarunt Samaritanum Joh: 8: 48; vel famam eorum dente theonino arrodit, ut cum Simeï linguâ suâ maledicâ Davidem Regem suum, hominem sanguinolentum appellabat, 2

bat, 2 Sam: 16: 7 & 2. b: *facit*, ut quando pios varijs modis vexat atq; cruciat tum internè tum externè, juxta illud Pauli 2 Cor: 7: 5. 2 *respectu impiorum*, atq; sic Diabolus 1 *Incitat atq; impellit homines impios ad quævis flagitia patranda*. Sic Spiritus pessimus accendit odium inter Abimelechum & Sicheinitas, Judic. 9: 23. Sic Judam Ischarioth ad prodicionem adiecit, Joh: 13: 26. Sic cor Ananiæ implevit malitiâ, ut mentiretur Spiritui Sancto, Act: 5: 3. 2 *Punit eos velut administrator, licet & carnifex in hac vita supplicii tum corporalibus tum Spiritualibus*. Sic immisit Deus Sauli malum Spiritum qui eum exagitavit, 1 Sam: 16: 14. Sic incestuosus Chortiacus traditur Satanæ ad interitum carnis 1 Cor: 5: 5. Et deniq; 3 *rapit impiorum animas e corporibus decedentes, & perferet ad inferos in locum damnatæ destinatum*, Luc: 16: 23.

XLII: *Opera Diaboli respectu hominum considerantur* 2: *id est respectu Singulorum vite ordinum*, utpote respectu 1 *Ordinis Ecclesiastici*. Atq; sic cursum Evangelij impedit, idq; ex parte tum *α: Doctorum*: 1 *Pseudopphetas excitando*, 1 Reg: 22: 22. 2 *Hæreses disseminando*, Mat: 13: 25. 3 *Signis & prodigijs mendacibus pseudo Doctorum errores confirmando*, Mat: 24: 24. 2 *Thesis*: 2: 8 & 9. 4 *Pijs Ecclesia Doctoribus resistendo*. Zach: 3: 1. 5 *Persecutiones contra pios Ecclesia Doctores excitando* Mar: 6: 27. Act: 7: 59. *β: Auditorum* 1 *Conversioni eorum obicem ponendo*. Nam desiderat homines captivos tenere ad voluntatem suam, ne recipiscant ab ejus laqueis 2 Tim: 2: 26. Et semen verbi Divini à cordibus Auditorum aufert, ne convertantur & salvi fiant, Mat: 13: 19. 2 *Eos occidendo*, 2 Cor: 4: 4. 3 *Eos indurando, atq; ad varia peccata & scelera instigando*. Sic dicitur Satanæ Act: 5: 3 Cor Ananiæ malitiâ implere; in filiis incredulitatis efficaciter operari Eph: 2: 2. Et homines captivos tenere laqueis suis ad voluntatem suam, 2 Tim: 2: 26,

XLIII: 2 *Respectu ordinis Politici.* Sic impedit Diabolus Salutaria reip. consilia, turbat iudicium & iustitiam, bella & caedes causat. Sic legimus 2 Sam: 24: 1. & 1 Paral. 21: 1 Satanam incitasse Davidem, ut consilio Ducis sui Iosbi neglecto, populum ex superbia numeraret. Idem probari potest ex Dan: 6: 4. & cap. 10: 13.

XLIV: 3 *Respectu ordinis æconomici.* Sic excitat Diabolus in œconomia varias calamitates, pacem turbat, semina diffidij inter conjuges spargit, & alia infinita opera mala producit. Sic misit Satanas ventos tempestuosos in greges & in domum filiorum Jobi, Iob: 1: v: 19 & seqq. Et percussit Job una ulcere pessimo à planta pedis ejus, usq; ad verticem ejus Job: 2: v: 7. *Tantum de theoria Angelorum, sequuntur Quæstiones quæ circa Angelographiam ventilari solent:*

1: ma An Angeli sint ab æterno? R. Negativè. Quia æternitas Soli Deo tribuitur, Psal. 90: 2. Priusquam montes fierent, &c.

2: Si Angeli sint creati, queritur quando & quo die? R. De tempore creationis Angelorum certò determinari non potest, cum Scriptura diem creationis non nomet, libenter itaq; ignoramus, quæ in Scriptura non definiuntur. Nam: *Nescire velle ea, quæ Magister maximus docere non vult, erudita est inscitia.* Interim tn. valdè probabilem judicamus eorum sententiam, qui statuunt Angelos primo die creatos esse. Cum Deus Job: 38: 7 asserat se ab astris matutinis & filijs Dei laudatum fuisse, cum fundamenta terræ poneret; id quod primo creationis die factum esse Moses testatur.

3: An Angeli sint creatura merè spirituales? Aff. 1: Quia Scriptura ipsos disertè appellat Spiritus Mat: 8: 16. qui carnem & ossa non habent Luc: 24: 39. 2 Quia corporalia iisdem illæsis & immotis penetrant, Act: 12: 7. 3 Quia plures Spiritus unum hominè sæpè incoluerunt, Mat: 12: 45. Luc: 8: 30.

4: An

4: *An Angeli circumscribantur loco?* Goclenius in disquisitionibus Philosophicis affirmativam defendit. Verum quod sit absurda inde patet, quia Angelis non competit subiectum loci. Sunt n. incorporei, hinc ita argumentamur: Quicquid est incorporeum, loco non circumscribitur; atqui Angeli sunt incorporei *Ergo* Angeli loco non circumscribuntur. Major prob. quia communis animi conceptio est apud omnes sapientes, incorporalia in loco non esse. *Moris* veritas dependet è quæst: superiori.

5: *An Angeli vera assumpserint corpora, inq: ijs verè munia vitalia obierint?* Aff. utrūq; ex Gen: 18: v. 1, 2, 3, 4. & cap. 19: 2 & 16.

6: *An numerus Angelorum sit finitus, an v. infinitus?* Numerum Angelorum non esse infinitum, repugnat n. tale infinitum actu dari, cum nullus sit numerus, quantuscunq; sit quo non possit dari major; sed finitum & valde magnum. Ita per Scripturam patet, Dan: 7. 10. Mat: 26: 53. Heb: 12: 22. Apprimè tn. notandum venit quod Angelorum numerus possit considerari *tripliciter* vel 1: ratione *sui*, & sic est finitus, quia omnes creaturarum species sunt finitæ, 2 ratione *Dei*, & sic est certus, quia Deo nihil est incognitum. 3 ratione *nostri*, & sic est infinitus, quia à nobis cognosci non potest, Heb: 12: 22.

7. *An perpetua integritatis confirmatio sit Angelis naturalis?* Integritas primæva omnibus Angelis naturalis erat, h. e. secundum naturam & in natura ipsorum insita, cum ea primum existere cœpit, seu concreata naturæ ipsorum; Sed confirmatio integritatis est supernaturale donum, solis Angelis in bono perseverantibus collatum ex peculiari Dei gratia, sine qua neq; velle neq; perficere possunt Angeli quæ naturam creaturæ superant.

8: *An confirmatio in bono tollat liberum bonorum Angelorum arbitrium?* Neg. Quia præstantiori sunt præditi libertate

arbitrij quam antea; Cum longè excellentior & liberior sit voluntas, quæ à bono discedere nequit, quam quæ potest, ut pulchrè demonstrat August. in Enchiridio cap. 105. Undè nunc libertas arbitrij bonorum Angelorum est tantum ad bonū, Qualis etiam in ipso Deo est arbitrij libertas.

9: *An cuilibet homini unus tm. assignatus sit Angelus, qui illius curam gerat, an verò plures?* In divortia sententiarum abeunt hic Theologi. Alij pro uno militant, allegantes sequentia Scripturæ dicta: Gen: 48: 16. Tob. 5: 29. Judith: 13: 20. Mat: 18: 10. Act: 12: 15. Alij contendunt plures cuilibet homini divinā ordinatione destinatos esse Angelos, idq; conantur probare sequentibus Scripturæ testimonijs. Psal. 91: 11. Gen: 32: 2. 2 Reg 6: 17. Luc: 15: 10. & cap. 16: 22. Adde: Quod uni homini impio non unus tantum Angelus malus, sed plures simul non rarò insidias struant. Diabolus n. semel virtute omnipotentis Dei expulsus redit & assumit secum septem alios spiritus, qui multò nequiores sunt se, asserente Christo Luc: 11: 26.

Nostram sententiam ut breviter aperiamus, dicimus: 1: *Neutram questionis partem in scriptura expressè definitam esse.* 2: *Custodiam hominis non ita uni Angelo assignandam, ut reliquorū auxilium excludatur.* 3: *Posteriorem sententiam esse probabiliorem, & plus consolationis habere, quod sc. certi nobis assignati sint Angeli, quorum ministeria erga nos sunt conjuncta, licet ministerij quedam opera interdum ab uno, interdum à pluribus efficiantur.*

Ad loca pro custodia unius tantum Angeli adducta Respondemus: 1: *Ad effatum Jacobi, Gen: 48: 16. Quod loquatur de Angelo increato filio Dei, qui in assumpta carne aliquando mittendus erat, ad solvendum redemptionis nostræ pretium.* 2: *Ad loca ex Tobie & Judith: 13 capp. Quod hi libri non polleant canonica auctoritate.* 3: *Quod unius inclusio non sit alterius exclusio.* 4: *Ad pronunciatum Christi Math: 18: 10. Quod numerus multitudinis*

nostram

*nostram stabiliat sententiam, plures v. Angelos uni homini addi-
ctos esse. 5: Addictum ex Act: 12: 15 citatum. Quod fideles in
domo Marci congregati per Angelum vel intelligant nuncium, qui
nomine Petri esset ipsis aliquid nunciaturus; vel certum aliquem
Angelum, qui Petro peculiariter tempore carceris destinatus erat.*

*10: An Angeli opus habuerint mediatore Christo? Ut status
controversiæ probe formetur, dicimus eum non esse: An
Angelorum in bono confirmatio & continua conservatio sit actio
etiam Christi, quod ultro concedimus, cum actio illa sit op-
pus ad Extra, ideoq; toti Trinitati communis; Sed statum
controversiæ esse: An confirmatio Angelorum in bono sit actio
mediatoris Christi, ob quam præstandam λόγος fit factus caro &
mediator? Nos negativam amplectimur, quia Christus nus-
quam Angelorum, sed tantum hominum mediator in S. Sa-
cra appellatur 1 Tim. 2: 1. Heb. 2: 14, 15 & 16. Idem confir-
matur disertis Angeli verbis, qui nativitatem Christi pasto-
ribus nunciaturus inquit: Ecce evangelizo vobis gaudium
magnum, quod erit toti populo, quia natus est vobis salvator,
qui est Christus Dominus in civitate David, Luc: 2: 10. Hæc
& similia Spiritus Sancti oracula luculentissime evincunt
Christum non Angelorum, sed duntaxat hominum me-
diatorem esse.*

*11: An Angeli sint invocandi? Neg: Quia 1: Solus Deus est in-
vocandus. Deut: 6: 13. Mat. 4: 10. Quia 2: Angeli ipsi cultum re-
ligiose sibi delatum sunt aversati. Sic Johannes Angelum a-
doraturus hoc responsi accepit: Vide ne feceris, conservus
tuus sum & fratrum tuorum habentes testimonium Jesum
Apocal. 19: 10. Idem repetitur Apoc: 22: 9, cum recitavim
pateretur Apostolus, & denuò invocationis honorem ex-
hibere vellent.*

*12: An aliquis sit beatorum Angelorum ordo? Scholastici
Doctores secuti suum Dionysium, non Arcopagitam de*

quo Act: 17: 24. *triplicem constituunt Hierarchiam* v. *Supra*
caelestem quæ est S. Sanctæ Trinitatis, *Cælestem* quæ est An-
gelorum, *Subcælestem* quæ est beatorum hominum. *Hierar-*
chiam Angelorum vicissim dispescunt in *tres Hierarchias*, &
singulis tres assignant ordines. In *prima* numerant Sera-
phim, Cherubim & thronos, qui immediatè à Deo cognos-
cunt quod sciunt; in *Secunda* dominationes, potestates &
principatus, qui à prioribus habent quod sciunt; in *tertia*
virtutes, Archangelos & Angelos, qui voluntatis Divinæ
potitiam ex intermedijs habent.

Nos a. distinguimus inter ipsum beatorum Angelorum or-
dinem & ordinis illius modum. *Ordinem* quod spectat, dici-
mus esse quendam inter Angelos bonos ordinem, Id quod
probat 1: Ex *varijs eorum nominibus* tum *communibus*, qua-
lia sunt: Seraphim Esa: 6: 2. Cherubim Gen: 3: 24. Throni,
dominationes, potestates Coll: 1: 16. Virtutes, Angeli i Pet: 3:
22. Archangeli i Thes: 4: 16. Tum *proprijs*, cujusmodi sunt:
Michaël Dan: 10: 13. Gabriel Dan: 9: v: 21. Luc: 1: 19. Ra-
phaël Tob: 12: 15. Geremiel, h. e. misericordia vel dilectio
Dei, 4 Estræ 4: 13. Zalathiel, h. e. postulatus à Deo 4 Estræ
5: 16. Uriel i. e. lux Dei 4 Estræ 4: 1. 2: Ex *gradibus malorum*
Angelorum, qui innuuntur Mat: 25: 42. ubi fit mentio Dia-
boli & Angelorum ejus. Luc: 11: 26, ubi malignus spiritus
virtute Divinâ ejectus dicitur redire & adjungere sibi se-
ptem alios Spiritus, qui multò nequiores sunt. *Modum* v. il-
lius ordinis quod attinet, piè cum August.º dicimus nos i-
gnorare, quoniam isti & quot sint ordines, & quomodo in-
ter se differant, utrum *Substantiâ*, potentiâ, claritate, donis,
an v. officijs, cum id in S. Scriptura nullibi sit decisum. *Bres*
viter: Quod Angeli beati inter se sint distincti novimus;
quomodo v. distincti sunt, ignoramus.

13: An Diabolus sit malus creatus? Neg Quia 1: Cuncta quæ
Deus

Deus creavit, erant valdè bona Gen: 1: 31. 2: Diabolus proprium suum domiciliũ sponte sua relinquens malus factus est.

14: *Quodnam fuerit primum Diaboli peccatum?* Cyprianus statuit fuisse *invidiam*, id quod colligit ex Sap: 2: 24; Alij Theologi existimant fuisse *mendacium* idq; ex Joh. 8: 44. *Augustinus* statuit fuisse *Superbiam*, cum quo faciunt *Cyrillus*, *Ambrosius* & pleriq; Theologi. Pro *decisione hujus questionis dicimus* 1: in S. Scriptura καὶ τὸ πρῶτον determinatum non esse, quodnam primum Diaboli peccatum fuerit. 2: Distingui-mus inter primum Diaboli peccatum ratione *Sui* & *nostri* consideratum. *Primum* Diaboli peccatum ratione *Sui*, h. e. per quod ipse lapsus, erat *Superbia*, quã Diabolus donorum excellentiã inflatus supra Dei filium se extulit & Divinitatẽ appetere cœpit, quod colligi potest tum ex Scripturæ dictis, Job: 41: 25, ubi Diabolus dicitur Rex super omnes filios superbiæ. Syrac: 10: 14, ubi superbia vocatur initium omnis peccati; tum ex antiquo Diaboli ingenio, quod prodidit partim in seductione protoplastorum, quibus idem superbiæ venenum propinavit, nec non præstantissimorum donorum contemptum, & ipsius Divinitatis assequendæ appetitum instillavit, Gen: 3: 5; partim in tentatione Christi facta in deserto, ubi Diabolus tantæ superbiæ & impudentiæ fuit, ut se ab ipso Dei filio adorari postularet. Dicit enim, monstrosa mendacia miscens: Hæc omnia (regna mundi) dabo tibi, si cadens adoraveris me Mat: 4: 9. *Primum* Diaboli peccatum ratione *nostri*, h. e. per quod Diabolus primos parentes decepit, & ad defectionem à Deo adegit, fuit *mendacium*, ut namq; hominem falleret, obsedit serpentem & per osejus & linguam locutus est. Gen: 3: 1 & seqq.

15: *An Diabolus post lapsum ita in malo sit obstinatus, ut non possit bonum velle, aut recipere?* Nos affirmativam amplectimur, his moti rationum momentis. Quia S. Sacra asserit 1: Dia-

1: Diabolus ita malum esse, ut peccatum sibi appropriet.
Joh: 8: 44. Mat: 13: 19. 2: Deum ipsi non pepercisse 2: Pet: 2:
4. Epist. Judæ v: 6; sed ignem æternum illi parasse Mat: 25:
41. 3: Nullum illius locum amplius in cœlo esse Apoc: 12: 8.
Ex quibus omnib; liquet Diabolus post lapsum ita in ma-
lo obstinatum esse, ut non possit bonum velle, Cujus obli-
nationis causa quærenda non est cum Thoma Aquinate
in conditione Angelicæ voluntatis, quæ quod semel ple-
nâ deliberatione elegerit,aversari amplius non possit, ne-
quæ eligere quod semel sit aversata, sed in justissimo Dei
judicio, quo decrevit Angelis lapsis non conferre auxilio
in gratiâ.

16: *An potentia Diaboli sit absoluta, ut eâ pro lubitu uti possit?*

Minimè. Etsi potentia Diaboli est magna, tñ. est limitata & Divinæ voluntas
ac permissionis legibus sic ligata & circumscripta, ut plus non possit facere
quàm illi permittat Deus. Idq; probatur Exod: 8: 18 non potest pediculos educere. Job.
1: 12; Diabolus nihil potuit Jobo nocere, quamquam vehementer operabatur, do-
nec facultatem id faciendi Deus ei dedisset. Mat: 18: 31 non possunt Dæmones
nisi impetratâ à Christo veniâ porcos invadere.

17. *An distincti sint malorum Angelorum ordines?* Scholastici ut novem
in Hierarchia bonorum spirituum, ita totidem in Angelorum *πονομήν* iā
constituunt ordines. Nos statuimus aliquem esse inter malos Angelos ordinem,
tum quia unus est inter eos velut princeps Joh: 12: 31. & cap. 14: 30. cap. 16: 11.
Luc. 11: 15. Qui vocatur Lucifer Esa. 14: 12. Beelzebub Luc: 11: 15. & κατ'
ἐξουίαν Diabolus, reliqui v. inferiores, Angeli eius dicuntur Mat: 25: 41. Apoc.
12: 8. Tum quia unus est altero nocentior Luc. 11: 26. Quinam v. quot & quas
les sint Angelorum malorum ordines, cum S. Scriptura non explicet, ignoramus;
præstat n. hic ignoranti m. fateri, quàm temeritatè cum Scholasticis Doctorib; pro-
dere. Hæc de Angelographia pro ratione instituti nostri sufficiant, Soli Deo Gloria.

Eruditione ac morum integritate Ornatissimo Juveni

DN. PETRO LAUR. FABRICIO Nycopensi, harum The-
sum propugnatori solertissimo,

Angelicos extare bonos coetusq; malorum,
Errantes graviter, non ratione, negant.

His noster doctè PETRUS FABRICIUS ora

Obstruit, adducens dogmata Sacra probè.

Fortunet, foveat, iubeat faustum esse JEHOVA,

In tali studio prospera quæq; sinat.

L. Mq; congratulor

ÆSCHILLUS PETREUS S. S. Theol. D. Ep. Ab.